

2. Психологія підліткового віку : навчальний посібник / за наук. ред. О. В. Винославської, Київ. 2015. 352 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-512-9-12>

THE BIOLOGICAL COMPONENT IN THE ACQUISITION OF RESEARCH SKILLS BY MEDICAL STUDENTS

БІОЛОГІЧНА СКЛАДОВА В ОВОЛОДІННІ СТУДЕНТАМИ- МЕДИКАМИ ДОСЛІДНИЦЬКИМИ НАВИЧКАМИ

Pohorila I. O.

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor,
Senior Lecturer at the Department of
Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Погоріла І. О.

*кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Romanenko O. V.

*Doctor of Biological Sciences,
Professor,
Head of the Department of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Романенко О. В.

*доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Hurniak O. M.

*Candidate of Biological Sciences,
Assistant Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical
University
Kyiv, Ukraine*

Гурняк О. М.

*кандидат біологічних наук,
старший викладач кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Враховуючи виклики сьогодення, організація освітнього процесу в закладах вищої медичної освіти має на меті формування та розвитку особистості компетентного здобувача другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями, відповідно, 222 «Медицина», 221 «Стоматологія, 228 «Педіатрія», 225 «Медична психологія», а також першого (бакалаврського) рівня –

227 «Терапія та реабілітація», здатного набуті у процесі навчання знання та вміння ефективно реалізувати у подальшому в ході майбутньої професійної діяльності. Виходячи з вимог часу, що передбачають підготовку освічених фахівців, які володіють дослідницькими навичками, можуть в умовах професійної діяльності швидко і грамотно реагувати в конкретних ситуаціях та ефективно адаптуватися до пов'язаних з нею мінливих умов задля вирішення відповідних завдань, вкрай актуальним виглядає потреба у набутті сьгоднішніми студентами саме дослідницької компетентності [1; 2]. Зважаючи на це і враховуючи стрімкий розвиток сучасної медицини, що відзначається багатогранністю напрямків та впроваджуваних методів лікування пацієнтів, важливе значення для успішного формування особистості майбутнього лікаря і у подальшому його професійного зростання має розвиток у процесі навчання в здобувача вищої медичної освіти навичок дослідницької роботи, вироблення у нього наукового стилю мислення.

Окреслене вище висуває нового рівня вимоги до підготовки фахівця з медицини, зокрема до набуття ним фундаментальних знань, у тому числі з природничо-наукових дисциплін, до яких належить медична біологія, та формування в нього відповідних умінь, практичних навичок і професійних якостей [3; 4; 5], що визначаються сучасними вимогами до майбутнього медичного працівника за конкретною спеціальністю. Одним з багатьох чинників, що сприяють досягненню необхідного рівня підготовки здобувачів вищої медичної освіти, розглядається залучення студентів вже з перших років їхнього навчання до різнопланових заходів науково-просвітницького характеру, предметних олімпіад, конкурсів дослідницьких робіт. Саме час навчання в закладі вищої освіти має бути тим, коли студент активно набуває досвіду наукового пізнання світу і в нього розкриваються риси багатой на таланти особистості. Тому особливої актуальності набуває створення оптимальних умов для отримання студентом-медиком навичок дослідницької роботи, для реалізації ним творчого потенціалу. При цьому має знаходити прояв один з важливих підходів до організації навчання – його індивідуалізація [6]. Забезпечити це можливо в структурі діяльності студентського наукового гуртка, зокрема біологічного профілю. У зв'язку з позначеним вище, його керівникові, науково-педагогічному працівникові, необхідно враховувати індивідуально-топологічні особливості конкретного здобувача вищої освіти, емоційний стан, здатність до рефлексії в студента-гуртківця [7; 8; 9].

Виконання дослідницької роботи здобувачем вищої медичної освіти як членом студентського наукового гуртка біологічного профілю

повинно відбуватися з дотриманням прийнятих сучасною науковою спільнотою біоетичних принципів і норм [10] й має розвивати у нього вміння працювати з відповідною науковою літературою, застосовувати отримані теоретичні знання на практиці, шукати підходи до розв'язання складних завдань медико-біологічного характеру, критично ставитись до результатів своєї роботи і одночасно бути толерантним до думки інших. Дослідницька діяльність студента-гуртківця посилює у нього навчально-пізнавальні інтерес і творчу активність, формує навички самостійного оволодіння науковими термінологією та знаннями, що у подальшому сприятиме зростанню особистості в її майбутній професійній діяльності.

У тісній співпраці учасників освітнього процесу, зокрема науково-педагогічного працівника і здобувача вищої освіти за їхньої суб'єкт-суб'єктної взаємодії на партнерських засадах, можна досягти позитивного результату у підготовці конкурентоспроможного фахівця, майбутнього практика і науковця [11]. Педагогу, здійснюючи керівництво дослідницькою діяльністю здобувача вищої освіти, доцільно створювати умови для вироблення в останнього потреби у самостійному плануванні в подальшому траєкторії удосконалення професійної майстерності [7]. При цьому студент, спираючись на результати своєї діяльності, на власні досягнення, має прагнути оволодівати новими знаннями й надалі, у тому числі упродовж майбутньої роботи за фахом [12].

Отже, відповідно до вимог сьогодення, дослідницька робота в структурі студентського наукового гуртка біологічного профілю повинна займати належне місце у формуванні в закладі вищої освіти особистості майбутнього фахівця в галузі охорони здоров'я, сприяючи розвитку в нього, зокрема, критичного мислення, творчих підходів до розв'язання задач професійного характеру.

Література:

1. Стинська В. В., Салига Н. М., Процишин Н. А. Формування дослідницької компетентності студентів у закладі вищої освіти. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 69. Том 2. С. 149–152.

2. Процишин Н. А., Назаренко С. М., Костенко В. О., Акімов О. Є., Денисенко С. В., Соловейова Н. В. Вплив науково-дослідницької роботи студентів на кафедрі патофізіології ПДМУ на формування їх професійної компетентності. *Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник Української медичної стоматологічної академії*. 2021. Том 21. Вип. 3(75). С. 255–258.

3. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Власова-Шаніна Н. Б., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О.В. Романенка. Київ: Здоров'я, 2005. 372 с.

4. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М. Біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. Київ : Медицина, 2006. 176 с.

5. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за редакцією О. В. Романенка. 2-ге видання. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.

6. Маврін В. В. Концептуалізація педагогіки життєтворчості в українському освітологічному дискурсі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2017. Вип. 53. С. 174–184.

7. Овідійчук В. А. Рефлексія як важливий складник критичного мислення та особливості її формування. *Інноваційна педагогіка*. 2024. Вип. 67. Том 2. С. 137–140.

8. Погоріла І. О., Романенко О. В. Емоційна культура особистості студента як фактор соціалізації і професійного становлення майбутнього фахівця. *Безпека життєдіяльності*. 2006. № 2. С. 44-45.

9. Романенко О. В., Погоріла І. О. Психологічні особливості студентів-майбутніх лікарів як фактор в організації навчального процесу. *Вища освіта України*. 2009. Додаток 4. Том III (15). Тематичний випуск “Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору”. С. 489–498.

10. Романенко О. В., Груша М. М. Біоетичні аспекти методології гідробіологічних досліджень. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. 2021. Вип. 6 (39). С. 91–95.

11. Єрмаков І. Г., Нечипоренко В. В., Пузіков Д. О. Теорія і практика життєвого проектування саморозвитку особистості : практико-орієнтований посібник. Запоріжжя: Видавництво Хортицького навчально-реабілітаційного багатoproфільного центру, 2011. 436 с.

12. Концептуальні орієнтири та інституційна практика життєтворчого становлення особистості (міждисциплінарні суспільно-гуманітарні аспекти) : монографія / за заг. наук. ред. В. В. Нечипоренко. Запоріжжя : Видавництво Хортицької національної академії, 2021. 340 с.